

1822

פ ר ו ט ו ק ו ל ס 34 / ב

מישיבת ועדת השירותים הציבוריים, מיום
ב', ב' בתמוז תשי"ז - 1.7.57, בשעה 14.15.

בכור:	חברי הוועדה:	ס. ארם היו"ר
		ב. הראל
		ח. יהודה
		ד. צברי
		ד. הקטין

סוזמנים:	פרופ' סר	- המנהל הכללי של משרד הבריאות
	ד"ר זימן	- מטעם משרד הבריאות
	ד"ר כהן	- מטעם משרד הבריאות

- סדר-היום:
1. סיום הדיון על תוכנית האיטפוז
 2. בעיית הרופאים בכפר ובספר (הצעת לסדר-היום)
 3. שונות

היו"ר ס. ארם: אני פותח את הישיבה.

חברי הוועדה הביעו את רצונם להטות את הדיון על תוכנית האיטפוז ולא להסתפק בסיכום הכללי בו אנחנו המלצנו על תוכנית הפעולה של משרד הבריאות ועל תביעתו להקציב לו סכום של 1.5 מיליון ל"י כדי לבצע את התוכנית המינימלית.

ב. הראל: בישיבה האחרונה התוגדתי שנמליץ סתם על סכום של 1.5 מיליון ל"י סבלי לבדוק את המספרים. למחרת עברתי על המספרים וגם היום אני חושב שלא היה נכון להמליץ בפוזיות על 1.5 מיליון ל"י חדשים אחדים לאחר אישור התקציב, מה גם שזה ענין הנוגע לוועדת הכספים. ואם ועדת השירותים כן מתחילה לדרון בענין כזה היא צריכה לערוך בדיקה יותר יסודית. כשעברתי על המספרים התעוררו אצלי הרבה טאד ספיקות. אני מודאג מן האיטפוז ואינני יודע אם ועדת השירותים רוצה לקבל סקנות בבעיות האיטפוז שיונחו על שולחן הכנסת. אני רוצה להציע סקנות יותר כלליות. אם הוועדה לא תקבל דרך זו לא אסיר את ההצעה שהגשתי במסגרת ההצעות לסדר-היום. אינני מעונין להעלות הצעה לסדר-היום בענין האיטפוז אם הוועדה תוכל לקבל סקנות שיונחו על שולחן הכנסת.

היו"ר ס. ארם: אני יכול להסתפק במסקנות שסיכמנו כבר. הן אוטרות שאנחנו עוקבים בדאגה ובחרדה אחרי מצב האיטפוז בקשר עם העליה שאנחנו מקדמים בברכה.

ב. הראל: אני מעונין במסקנות שיונחו על שולחן הכנסת. ולעשות זאת סותר לנו רק כשהמליאה מעבירה אלינו ענין ואנחנו דנים בו.

הוועדה יכולה להסיק מסקנות גם בעניינים שלא הועברו אליה על-ידי מליאת הכנסת.

היו"ר ס. ארם:

זה בניגוד לתקנון.

ב. הראל:

משרד הבריאות עשה מלאכה הוגנת במסרו לחברי הוועדה סקר על בעיית האיטפוז בישראל.

היו"ר ס. ארם:

אם אתם מעוניינים בדיון - יהיה דיון ואחר-כך תהיינה מסקנות. אני אומר שהמצב חסור, כסף אין, משרד הבריאות עושה את כל המאמצים שהוא יכול לעשות, יש דברים בהם מצליח, יש דברים בהם נכשל. ביקשנו שהוא ינסח תוכנית מינימום, ביקשנו שהוא יתחיל לבצע אותה - והוא התחיל לבצע. ביקשנו תוכנית יותר רחבה - הומצאה לנו תוכנית כזאת. אם יש רצון להכנס לוויכוח כללי על מדיניות המשרד - זה ענין אחר, ואינני מתנגד לכך.

כאשר הצעתי הצעה לסדר-היום בענין הרופאים בכפר ובספר נגדתי גם בבעיות האיטפוז.

ר. הקטין:

יתכן שאפשר להאחז בזה מפני שכל הענין הועבר לוועדה. משפטים טוענים אלה שהשמעתי בענין האיטפוז יכולים לשמש אחיזה בכדי להניח מסקנות על שולחן הכנסת.

יותר לנו להניח גם לולא זאת.

היו"ר ס. ארם:

אני חושב שלא. אם לא נוכל להניח מסקנות אינני רואה ענין בדיון.

ב. הראל:

בעיית הרופאים בספר ובכפר (הצעה לסדר-היום של חה"כ ר. הקטין)

אני מציע שנתחיל בדיון על בעיית הרופאים בכפר ובספר שהועלתה לסדר-היום של הכנסת

היו"ר ס. ארם:

על-ידי חה"כ הקטין והועברה לדיון בוועדת השירותים הציבוריים. הבעיה היא: מה לעשות כדי למשוך רופאים לכפר ולספר? יכולה להיות דרך של פיתוי או דרך של כפייה. ברצוננו לשמוע מפי נציגי משרד הבריאות מה המצב בנדון זה.

אני מצטער שלא ידענו כי נדון היום בבעיה זו ולא הכיננו חומר, לכן אוכל למסור

פרופ' סר:

על המצב רק באופן כללי, מתוך מה שאני זוכר.

ההסדר היום מבוסס על הסכם בין-מוסדי בין משרד הבריאות, ההסתדרות הרפואית, קופת חולים, הדסה, מלבן וסאר בעלי בתי-חולים בארץ. ההסכם אומר: לא יתקבל רופא צעיר באיזו שהיא משרה ובאיזה שהוא בית-חולים לפני שהוא סלא שנת שירות באחת מנקודות הכפר או הספר. משרד העבודה מסונה להשגיח שבאמת רופאים צעירים לא יקבלו משרות.

לפני שמונה חדשים היתה ועדה אשר הגדירה מה פירוש "כפר וספר". אז נעשתה רשימה של 63 נקודות-אזורים, כלומר אזורים רפואיים, עליהן חלה הגדרה זו. אלה הן נקודות הזכאיות לקבל את הרופאים האלה לפי ההסכם הנ"ל.

עד לפני כשנה חדשים ההסכם כלל כמה מקצועות שאם רופא מתמחה באחד מהם מותר לו לא לשרת שנה בנקודת כפר או ספר. המקצועות היו: פסיכיאטריה, אנטטזיה ופטולוגיה. לפני שנה חדשים כמעט וביטלנו זכויות אלה, כלומר חייבנו את כל הרופאים ללכת לנקודות אלה, פרט לאלה העובדים בכמה בתי-חולים שנשחבים כספר, למשל בית-החולים בבאר-שבע ובפוריה, וכן בתי-חולים מסויימים לחולי נפש, למשל בית-החולים בעכו.

במשך שלוש שנים הסכם זה סיפק 71 רופא לספר ולכפר וכן סיפק רופאים למקצועות סמנטי לעיל.

על פי רוב מבצעים את ההסכם הזה, אבל מרבן מגליו שיש רופאים המסתדלים בכל מיני אמצעים להשתמש מזה, ואז מתחילה סערויה עם מסרד העבודה, מפני שסוף כל סוף אין סמכות להכריח רופא ללכת לנקודה כזאת חוץ מאשר לא לקבל אותו לעבודה. אבל אם נתקבל כבר, אין סמכות לפטר אותו בגלל זה.

הרופאים הצעירים בעצמם אינם סרוצים מהסדר זה, הם טוענים ששנה בכפר לא מוסיפה הרבה. טענה אחרת היא שבזמן הסטג שהם עושים בבית-החולים בשנה האחרונה ללימודיהם הם אינם מספיקים לעבוד בכל המחלקות ואחרי-כן הולכים לכפר ולספר בלתי מצריידיים בידיעות הדרושה. ברור שגם היטובים אינם סרוצים מהסדר זה והם מקבלים אותם מפני שאין להם ברירה. הם בעיקר אינם סרוצים מזה שכל שנה הרופא מתחלף.

אנחנו קיווינו שעם העליה הגדולה המצב ישתנה. חושבני שד"ר כהן יוכל למסור יתר פרטים על עליה זו.

ד"ר כהן:
רופאים-עולים אינם נרטים להסכים ללכת ליטובי ספר וכפר. הם בדרך-כלל רואים בכל נקודה מחוץ לתל-אביב נקודת ספר או כפר. בכל זאת היה מספר קטן של רופאים בורדאי לא יותר מעשרה, שהלכו לנקודות הכלולות ברשימה שלנו כנקודות כפר וספר. כלומר, היו עשרה מתוך כמאתיים רופאים שהלכו לנקודות ספר וכפר, יותר נכון: הלכו לנקודות כפר מפני שעל ספר בכלל לא רוצים לטמוע. הם טוענים שהם רוצים לעבוד באזור עירוני. העליה החדשה של רופאים באה בדרך-כלל מפולין ושם הם או שעבדו במרכזים עירוניים או שכתוצאה מהמסטר בכפר הם מפחדים מעצם הרעיון שיצטרכו לעבוד בכפר.

יש עוד בעיה. רוב הרופאים הם כביכול מקצועיים, מוסמים לגינכולוגיה, לפדיאטריה או למשהו אחר ואינם מתאימים לעבוד כרופאים כלליים בכפר. בעת הכנסנו קבוצה של פדיאטרים לבתי-חולים כלליים כדי להכין אותם למחלות פנימיות במשך תקופה של חצי שנה, אחרי תקופה זו הם יותר יתאימו לתפקיד של רופא כללי, ואז נוכל להציע להם עבודה בכפר ובספר. יתכן שבעוד חודש חדשיים כאשר הרופאים העולים לא ימצאו עבודה בעיר יסכימו ללכת לאזורים יותר מרוחקים.

ב. הראל: כמה רופאים חסרים עכשיו בכפר ובספר?

פרופ' סר: לפני העליה החדשה ולפני יסוד יטובים חדשים חסרו כ-25 רופא.

ג. הקטין: הדיון כפי שמתנהל אינו מוכן, אין נתונים מדוייקים עכשיו מפני שבינתיים השתנו הדברים לא לטובה אלא לרעה. אם לומר שהגרים בספר וככפר הם אנשים מדרגה שניה שאינם זקוקים לעזרה רפואית - אז אין מה לדבר על כך, אבל אם הם זקוקים - המצב הוא כזה שאין לשאתו. אם אנשים בורחים מאזורי ספר ומגלית זה לא מפני שיש דברים הדוחפים אותם לברוח אלא בעיקר מפני שכל אדם רוצה להבטיח את חייו. אדם הרואה שאין מי שיגיש לו עזרה ראשונה לא ישב שם.

אני הגשתי את הצעתי לפני קרוב לשנה, ועכשיו אין לי חוסר התאיים למציאות של היום, אבל ברור לי שאם הרופאים שבאו לא הלכו לספר, ולפי האינפורמציה שלי גם חלק גדול מהסטודנטים לא עשו את הטרות הזה, הרי ברור שהמצב החמיר ולא הוטב. מאז העליתי את הצעתי המצב הורע, הוא הורע גם בגלל המצב הקשה של האיטפון. עכשיו במקרים רבים אי-אפשר להביא את החולה לבית-חולים והוא סוכרר להשאר בביתו או בחדר-חולים אם הוא חבר-קיבוץ.

אני מציעה לדחות את הדיון לשבוע ימים,
עד אז משרד הבריאות ישיג חומר ועל-יטוד החומר נוכל לדון.

ב. הראל:

בסוף כהונת הכנסת השניה היה דיון ארוך
בוועלת השירותים בבעיה זו, היו אז מסקנות
והסלצות שהונחו על שולחן הכנסת. כדאי לעיין בהן ולשמע ממשרד
הבריאות באיזו מידה הן בוצעו.

היו"ר ס.א.רם:

הדיון בנושא זה ייערך בעוד שבועיים. אני
מבקש את נציגי המשרד להכין חומר מפורט
שיימסר לחברי הוועדה.

שרצנת

ר. הקטיון:

היום יש סערה בעתונות בענין בית-החולים
בנהריה. הייתי רוצה שנשמע טה הבעיה.

ד"ר זיסון:

הטענה היא קצת מוזרה - שלא דאגנו לאישפוז
בגליל. בזמנו הקמנו בית-חולים שנמצא עכשיו
בידי "מלבן". אז היתה התנגדות מצד כמה חוגים ולא היתה לנו ברירה
אלא למסור את בית-החולים ל"מלבן". אותם החוגים, בעיקר המועצות
הסקוטיות, טוענים עכשיו שהטצב החסיר. שם יש עכשיו רק בית-חולים
קטנטן שהוא בעיקר בית-חולים ליולדות בתוספת מחלקה לכירורגיה שאיננה
סטלאה את תפקידה מפני שלחץ היולדות הוא יותר מדי גדול. לכן חשבנו
שהכרחי להוציא משם את המחלקה הכירורגית ולהפוך את בית-החולים כולו
לבית-חולים ליולדות.

התעוררה השאלה אם לפתוח מחלקה כירורגית
או לא. היות והמסוד של "מלבן" אינו מלא, עלתה המחשבה לפתוח שם מחלקה
כירורגית ופנימית ולהרחיב את בית-החולים העירוני. לתוכנית זו לא
כולנו הסכמנו בקלות, כיהאן תוספת את הדרך לפתיחת בית-חולים כללי. "מלבן"
עד כה לא הסכים לתת את המטות הללו מתוך שיקולים שלו, לא רצו לערב את
החולים הכרוניים עם חולים אחרים ולנו לא היה כסף. אם הכסף יהיה
ו"מלבן" יסכים אפשר יהיה לבצע תוכנית זו. ברצוננו לקבל 60-70 מטה
למטרה זו. זה יעלה כ-80 אלף ל"י בלי החזקה. בית-החולים העירוני
ישמש בעתיד רק בית-חולים ליולדות. גם לו יש גרעון מסויים ומשרד
הבריאות כיסה גרעון זה במשך כל הזמן.

ב. הראל:

בכל זאת יש ערך שגרעין כירורגי יהיה בבית-
החולים לכל מיני מקרים דחופים. יש צורך
לצמצם את המחלקה הכירורגית אבל לא לסגור אותה.

היו"ר ס.א.רם:

אני מציע לוועדה לקיים בשבוע הבא סיור בנהריה.

ב. הראל:

המצב ברור, אני חושב שהסיור מיותר.

הישיבה נועלה בשעה 15.05.